

mende weken
Theologische
115 wll. „ge-
ber a.s.
nleiding van
kaarten aan-
dat mogelijk

rtten voor de
i we aan de
allemaal wel
de prachtige
van de ge-
uitnoodiging
voorstellen:
nse bijna 97
A. den Boeft
n Emmeloord
—Delfshaven,
swetenschap
kant te Rot-

namen zullen
kend maken.
ig 1951, wat
n, verzoeken
dig mogelijk
geveer weten
res: Broeder-
J. B.

m der

dag schreef:

ls die onder-
s bekend, de
ken vóór de
zij beide de-

ant te Haar-
m mededeelt,
e zaak bij de
sen uitspraak
teref. Kerken

chter niet de
andere, aan-
de wet be-

ekst van het
orgaan.

altijd zijn er
i, dat er van
docratie zoo
menspreking.

er is (het is
orde is), dan
dat samen-
is gekomen.
ingnante den
minister van
rusten; wel
minister van

ezegd wordt,
wen minister
ons de oor-
ten hem om

est, die met
nzerzijds ge-
ngaande deze
ds Boeflinga
ing van ver-
Die predikant

k. K. S.

in Ijden, II,
van Zijn Lij-
N.V., 1951,

el is nu uit-
men; er zijn
een poging
nkele vreug-
leent te heb-
zorgd werd.
die behoefte
llen bieden,
t. In bepaal-
seering van
merking, die
weer andere
r de auteur
ende tot een

rs lezen dan
volg ik den
n het boven-

ste en het onderste lijntje) staat. Het boek dus. En als een auteur met kleine lettertjes laat zetten, denk ik: hij wil daar zeker minder werk van gemaakt hebben, maar hij is zoo vriendelijk, voor het ge-
val, dat ik me voor een detail meer interesseer, dan voor het boek zelf als geheel noodig is, me het ge-
noegen te doen, me daarvoor de kans te bieden. Daarom zet hij, onder de streep onderaan, zoo met een klein lettertje, een nootje. En als de man dan de hebbelijkheid heeft, om boven de bovenste streep ook nog op zijn manier aan te duiden, wat hij op die blad-
zij zoo ongeveer verteld heeft, wel, dan ga hij zijn gang. Lezen doe ik het niet, tenzij ik er zin in begin te krijgen. Of later een plaats terugvinden wil.

Het schijnt, dat sommige beoordeelaars alleen maar letten op wat boven dien bovensten en onder dien ondersten regel staat. De opschriftjes en de noten. Daar geven ze dan een katalogus van. Vreemde woorden. Conclusie: de eenvoudige man kan er niet bij, maar theologen wel.

HET FRONT BLIJVEN ZIEN

Het verleden week door ons bedoelde en vrij weer-
gegeven stuk willen we nog verder laten spreken. De schrijver hoopt, dat we ons niet in een hoekje laten dringen, en niet op „dood spoor” laten zetten. Hij zou niet graag zien, dat we „ons tevreden stellen met eenig geschermtel in een door Kerkverstroo-
ders toebedachten sector”. Onze Soembaneesche broeders zien den strijd, en weten, waar het front ligt. Laten we — aldus vermaant hij — letten, niet op wat hier en daar door verdraaide en aangepaste Evangelieprediking nog tot stand komt — dat zijn hooge uitzonderingen —, maar laten we onze taak zien, juist nu God de Heere ons weer uit het diensthuis heeft uitgeleid en we weer de breedte en diepte van Zijn genade-Woord opmerken.

De vraag: „waardoor moeten we ons laten leiden bij het zoeken naar een nieuw arbeidsveld”, zou hij zóó willen formuleeren: „bij het inrichten van nieuwe zendingsposten”.

Er is z.i. met den term „geopende deur” veel ge-
soid. Een „caoutchouc-formule” werd het, en dus gemakkelijk bruikbaar voor een ieder, die een zekere voorkeur wil kenbaar maken. We moeten daarmede erg voorzichtig zijn.

Er wordt wel eens gedacht: door die heidenen moet op dat stuk grond geroepen worden om het Evan-
gelie. Dat is wel wat idealistisch en romantisch, maar weinig reëel. Wat meer voorkomt is een roep om medische hulp en/of onderwijs, waarbij men dan den zendeling „op den koop toeneemt”. Gevaarlijk noemt schrijver het, op een dergelijken roep in te gaan, daar het danigen steun verleent aan de comprehen-
sive-approach-gedachte, en feitelijk daarvan uitgaat. Huwelijk of sociale hulpverlening gebruiken we toch ook niet om iemand tot de kerk des Heeren te bren-
gen?

Die „geopende deur” ziet schr. echter overal, waar de gelegenheid zich biedt. En die gelegenheden zijn nog zeer vele, want ook daar waar de deur op een kier staat en er dus nog eenige actie moet plaats-
vinden om binnen te treden — b.v. in het geval van ds Goossens —, is de deur niet op slot, dus geopend. Praktisch komen we daarmede dus nog niet veel verder, zegt hij, want onder deze talrijke gelegenheden zal nog een keuze gedaan moeten worden.

Men moet daarom een tweede gegeven in rekening brengen, door zich nl. af te vragen: wie is mijn „naaste”? Want Christus' werk is niet chaotisch, onmethodisch. Heeft Hij niet drie jaar in Israël gepredikt? En ook Zijn ambt dragers in het zendings-
werk gingen van stad tot stad. Dat was niet een geographische noodzaak, maar een principiële. Lui-
ster maar: „Zoo te Jeruzalem als in geheel Judea en Samaria en tot aan het uiterste der aarde”. (Hand. 1:8)!

Welke volkeren zijn thans door God onze „naaste” geworden, welke heeft Hij op onzen weg geplaatst? Bij het beant-
woorden van deze vraag spelen o.m. staatkundige, volkenkundige en historische factoren een rol. Op een latje is het niet uit te meten.

In het verleden zijn de zendingsposten gevestigd geweest op Java en Soemba, m.a.w. in heidensche landen, die onder het Nederlandsche gezag stonden. Daarom was daar een „geopende deur” of beter ge-
zegd, die heidenen waren ons het naast, God plaatste ze ons op onzen weg. Een ernstige fout was het, dat we later op Java zendingspaleizen bouwden, maar de „achterlijke” deelen van de Oost als Nieuw-Guinee vergaten en b.v. ook in de West geen hand uitstaken. Het begin was dus goed, ook de start op Soemba, maar de „comprehensive approach” belette ons de bijeengebrachte gelden op de juiste wijze te besteden, n.l. door elders zendingsposten in te richten.

Nu de nieuwe situatie. Men moet er wellicht nog even aan wennen, maar schrijver wil in herinnering brengen, dat de volgorde van prioriteit voor het be-
palen van de plaats der nieuwe zendingsposten, gelet op de mate, waarin het Nederlandsche gezag van kracht is, de volgende is:

- a. Nieuw-Guinee;
- b. de West;
- c. Indonesië.

De auteur zegt: sla gerust die kleine letters over. Die lees ik zelf bij anderen ook niet, tenzij ik er zin in heb. Het komt aan op wat tussehen de streepen staat. Ieder, die van de Schrift houdt, en bedenkt, dat ze ons aan het werk zet, en dat we bij het mysterie staan, dat niet tot zeven lijdenszondagen zich laat beperken, kan een poging volgen om te lezen wat de Schrift zegt. Ik ben blij, dat „onze” eenvoudige men-
schen (dat zijn even goed geletterden als ongeletterden) door zulke boeken te willen aanschaffen, blijven zorgen, dat ze mogelijk zijn. Want meer en meer kom ik ervan onder den indruk: boeken van belijden-
den inhoud zijn ook in Nederland gauw aan het eind. Na onzen dood zal het proces zich verhaasten. Zoo-
lang ons „volk” zulke boeken leest, kunnen ze nog verschijnen. Juist daarom heb ik even een aan-
teekening gemaakt tegen hen, die tussehen auteur en volk een scheiding willen maken, om hem op te ber-
gen binnen den kring der „theologen”. Waarvoor hij bewaard blijve. K. S.

ZENDING EN EVANGELISATIE

Men zal, zoo vermoedt schrijver, tegenwerpen: u weet toch, dat de Nederlandsche Regeering straks Nieuw-Guinee toch aan de R.I. geeft? Met deze be-
wering wil schrijver kort en krachtig afrekenen: „Weet u dat? Bent U dan niet wijzer dan God, in Wiens handen ook nu nog het lot van Nieuw-Guinee ligt!” „Is het U niet opgevallen, hoe wonderlijk tot tweemaal toe God de Heere Nieuw-Guinee buiten de Soekarnistische revolutiegolf gelaten heeft?” „Bidd, zoo zegt schr., liever, dat het zoo moge blijven. Het gebed des rechtvaardigen vermag veel. We hebben niet te maken met menselijke waarschijnlijkheden, maar met feiten thans. Die menselijke waarschijn-
lijkheden zijn wel eens meer niet uitgekomen”.

Maar moeten we dan niet eerst tezamen met de Soembaneesche broeders op Soembawa beginnen? Deze tegenwerping gaat langs het prioriteitenlijstje van schrijver heen; want hij sprak niet over uitbrei-
ding van bestaande zendingsposten, maar over nieuwe. Soembawa, Flores en Timor behooren direct tot den actieradius van onze Soemba-zendingspost. En als men zou vragen: wat eerder: een 2e missionnaire predikant naar Soemba, of de opleiding van Goeroe's, Goeroe's Indijl en pendita's op verantwoorde wijze mogelijk te maken, of een missionnaire predikant naar N-Guinee, dan zegt hij: eerst één naar Soemba, na-
tuurlijk! En de zendelingen daar kunnen ons dan t.z.t. melden: we steken nu de zee over en willen b.v. op Soembawa beginnen. Dat hooren we dan wel.

Schrijver wil dus de aandacht vragen voor Nieuw-Guinee.

In 1862 is op Nieuw-Guinee het werk begonnen van een Utrechtsche Zendingvereniging. Dat werk is door deformatie aangetast. Het werk der reformatie — dat is ook zending — zou aldaar aan te vatten zijn. Het vestigen van een zendingspost aldaar is dringend noodzakelijk. Talrijke Papoea's hoorden nog nimmer van het Evangelie. Over „onbewerkte ter-
reinen” gesproken, daar liggen ze!

Buitenlanders maken er studiereizen om na te gaan, waar zendingsposten in te richten zijn. Moeten Ame-
rikaansche Baptisten en Methodisten ons nu voor-
gaan? Het land, 12 à 13 maal zoo groot als Neder-
land, telt naar ruwe schatting 1¼ miljoen inwoners, waarvan 60.000 tot het R. Katholicisme gebracht en 135.000 tot het Protestantisme. Hoe deze laatste cijfers te waardeeren zijn, valt af te leiden uit de lichtvaar-
dige dooppraktijken, die men uit Indonesië kent. Er zijn reeds teekenen van het boven aangeduide reactie-
verschijnsel. In Hollandia is een Christen-kampong (Toegoecezen), die oorspronkelijk zich verre hield van de „Prot.” Kerk, maar, doordat wij geen Goeroe b.v. van Soemba uit konden sturen, toch op haar aangewezen was. In Nieuw-Guinee vertoevende broe-
ders zijn unaniem van oordeel, dat aldaar zoo spoedig mogelijk Geref. Zendingswerk dient aangevat te worden.

Hoewel de bijzondere ambten in Hollandia nog niet ingesteld konden worden, is er een Geref. huisge-
meente. Meerdere — niet kerkleden — kwamen reeds naar de godsdienst oefeningen. Er werd in den aan-
vang preekgelezen in het Nederlandsch en het Ma-
leisch, doch de tolk werd ontrouw.

Om geestelijke en materiele voordeelen stelt de Papoeabevolking zich gaarne onder het gezag van Harer Majestell's Regeering. (Leest het officieel ge-
tulgenis van hun 4 vertegenwoordigers Ariks, Jouwé, Kaisiepo en Abdoellah Arfan in het geciteerde boekje: Het draalbank van Nieuw-Guinee); ze hebben er hun leven voor over, niet onder de Indonesiërs te komen, en hebben zich verre gehouden van de rood-witte revolutie. Moeten wij, die Romeinen 13 ook in de Oost willen handhaven, hen dan ten achter stellen bij de Indonesiërs, die ons den rug toekeerden? De huidige „zendings”arbeiders zijn via organisatorische banden (kerkverband) met het regiem van Soekarno ver-
strengeld, hetwelk in het bijzonder geldt van de „Protestanten”. Als het Zendingbelang in Indonesië erbij gebaat is, verkoopen ze Nieuw-Guinee politiek aan de R.I. Meent men, dat de Papoea's dat niet door hebben?

Door deze zaak aan de orde te stellen wil schrijver allermint tot het doen van een ondoordachte stap

ons uitnoodigen. De kerken zijn niet gebaat bij een haastige zendingsdaad zonder voldoende verkenning. In aanmerking nemend, dat zending strijd beteekent, weten we ons, aldus schrijver, tot op heden aldaar als een bruggehoofd, in staat tot het doen van ver-
kenningen. Onze zendingsstaak ziet hij daar, en met de uitvoering daarvan is reeds een bescheiden begin gemaakt. Over eenige maanden zou — liefst met ander-
steun — dit bruggehoofd te verbreden zijn door een onderwijskracht aan te trekken. Het zen-
dingswerk is niet mechanisch maar organisch. Daar ook het zich voorbereiden op de toekomstige taak voor een a.s. missionnairen predikant nog geruimen tijd in beslag zal nemen, achten sommigen thans het moment aangebroken over deze zaak te spreken.

De Papoea's, van wie verreweg het meerendeel nog nimmer zelfs den naam Jezus hoorde, zijn door de staatkundige ontwikkeling, waar Gods hand in is, thans tot onze „naasten” geworden.

Laten we dan, zoo besluit het ons toegezonden stuk, afzien van „foelen”, maar onze offers brengen ter vervulling onzer zendingsstaak en God zal ons dan doen zien, welke kracht Zijn Woord op Nieuw-Guinee zal hebben, indien het onomwonden en onaangepast door ons daar gebracht wordt.

Tot zoover het ons gezonden artikel.

We gaan er niet op in, want onze taak is een an-
dere. Wel meen ik, mijn taak erin te zien, ook deze stem tot onze lezers te doen doorklinken. Schrijver is iemand, die van Nieuw-Guinee, Soemba, Java, Borneo, heel veel weet.

Juist vandaag las ik een gedeelte van de Hande-
lingen der Dordtsche Synode van 1618—1619. Daarin (II, 199) staat een rapport van de theologen uit Emden over het remonstrantsche gevoelen aangaande de oorzaak van het geloof en de manier van be-
keering. In dat rapport komt ook de zending ter sprake. Geen wonder: een remonstrant (humanist) en een gereformeerde denken anders over de zending. Het verschil is onder andere namen tegenwoordig druk bezig zich te doen zien; noemden we maar alle remonstranten werkelijk remonstranten. We zitten er onder tegenwoordig, alleen maar: ze noemen zich anders; en velen worden kwaad, als ge den naam op hen toepast.

De Emdensche theologen nu halen een woord van Joh. Arnoldus tegen Tilenus aan: als we evenveel liefde voor de zending hadden als we gouddorst heb-
ben, het evangelie zou niet in zooveel landen onbe-
kend zijn.

Dan vragen de Emdenaars: waarom gaan de Re-
monstranten niet naar Oost en West-Indië, om daar te preeken? Als bij hen de gouddorst kleiner is dan de ijver voor de eer van God, waarom gaan zij dan niet naar alle kanten zending drijven? „Het zijn onder de Gereformeerden voornamelijk de Neder-
landers, die het goud van Indië, Brazilië, Peru, en van andere volken zoeken. Dewijl dan de Remon-
stranten Nederlanders zijn, en nergens anders dan in Holland, in het Sticht van Utrecht, Gelderland en Overijsel gevonden worden, laat hen met hun exempel voorgaan, de zaligheid der heidenen zoekende. Dewijl zij hun goud en schatten zoeken”.....

Hierna volgt dan onmiddellijk een ander deel van het rapport: of het „licht der natuur” gemeene gratie is? Dat wijzen zij als remonstrantsch af, hoewel het in een dissertatie van de V.U. als gereformeerde be-
naming is aangekondigd.....

De tijden zijn wel veranderd. Oecumenische ver-
gaderingen van tegenwoordig praten nog druk over de zending. Maar de leiders zijn meerendeels remon-
stranten, en erger. Ze doen ontzaglijk veel aan „zen-
ding”. Maar niet aan werkelijke zending. En ze willen den baas spelen over de lieden, die de Dordtsche Leerregels gelooven. Over de leerpunten van Dordt becommenten zij zich niet meer. Ook niet over de vraag, of het „komen van het evangelie” (het geven van een geopende deur) een zaak is van Gods vrij-
machtig bestel, zooals Dordrecht zegt, ja dan neen.

Maar wij hebben tegenover deze humanisten (re-
monstranten) de Dordtsche Leerregels gehandhaafd; we erkennen wel dat vrijmachtig welbehagen Gods in het openwerpen dan wel afsluiten van zendings-
wegen. En nu de gouddorst niet meer in het spel is, kunnen we des te vrijer ons afvragen: waar is onze „gelegenheid”? De stem, die we hier lieten spreken, hebbe onze aandacht. Ik geloof, dat de zending, die Woordgetrouw is, het moeilijker heeft dan in 1618—1619. Maar ze zal dan ook des te „zuiverder” kunnen zijn. Wonderlijk, dat alle dingen tenslotte steeds weer om dezelfde grondvragen heencirkelen. K. S.

AAN EEN JONGEREN TIJDGENOOT, No. 48

Hoe bouw jij je menu?

Amice,

Een wijnimporteur, zomer 1951, gaf onlangs een re-
clame-brochure uit, die uitliep op zoo iets als een para-
dox. De laatste bladzij, eerste regel, en dezelfde bladzij, laatste regel, leken me zoo'n beetje paradoxaal. De eerste regel stelt met groote letter de vraag: „welke wijn bij welk gerecht?” Dat is zooveel als het opschrift. Je denkt dus: dit is de laatste bladzij, met de laatste collectie zachte wenken. Je kunt nu leeren, wat te schenken is